

1. 10. 2014

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Fúze, aneb tlustá červená linie?

Nejvyšší soud České republiky („NSČR“) se v rozhodnutí ze dne 19. června 2014, sp. zn. 29 Cdo 3068/2013, opětovně vyjádřil k problematice neprolomitelnosti právních účinků zápisu přeměny do obchodního rejstříku.

Toto rozhodnutí bylo publikováno (profipravo.cz) s následující právní větou: „Při zápisu přeměn (§ 1 odst. 2 zákona o přeměnách) obchodních společností či družstev do obchodního rejstříku se bezvýjimečně uplatní princip nezvratitelnosti zápisu. Skutečnost, zda k zápisu přeměny do obchodního rejstříku došlo na základě pravomocného rozhodnutí rejstříkového soudu, či (třeba i chybou soudu) na základě rozhodnutí, které dosud právní moci nenabýlo, tak pro nastoupení právních účinků přeměny předvídaných v ustanoveních § 57 a § 59 odst. 1 zákona o přeměnách není významná.

[...]

Jakkoliv totiž případné vady v procesu přeměny (včetně porušení právních předpisů či stanov, jež by mohly vést k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, jímž byla přeměna schválena) již po zápisu přeměny do obchodního rejstříku nemohou být důvodem pro zrušení tohoto zápisu či vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (§ 57 odst. 1 zákona o přeměnách), jinak je tomu v případě, kdy se např. valná hromada vůbec nekonala a zápis o jejím konání byl zfalšován.“

Skutkový popis

Z hlediska skutkového průběhu se v rozhodnutí uvádí, že nástupnická evropská společnost (A) převzala v důsledku fúze sloučením jmění zanikající akciové společnosti (B) a společnosti s ručením omezeným (C).

K odvolání společnosti (B) rozhodl odvolací soud o zrušení rozhodnutí soudu prvního stupně o povolení zápisu fúze sloučením, a to na základě skutečnosti, že návrh na zápis fúze podal za předmětnou společnost neoprávněný zástupce, když o jeho zmocnění rozhodl předseda představenstva společnosti (B), jemuž byla předběžným opatřením uložena povinnost zdržet se výkonu funkce člena představenstva, včetně funkce předsedy představenstva, a že společnosti (B) bylo předběžným opatřením uložena povinnost zdržet se realizace schválených usnesení valné hromady, včetně schváleného projektu fúze sloučení. V průběhu odvolacího řízení dále rozhodl soud prvního stupně o zrušení „doložky právní moci“ na usnesení o povolení zápisu fúze a zápis fúze kompletně odstranil z obchodního rejstříku, a společnost (B) vzala zpět návrh na zápis fúze sloučením do obchodního rejstříku s odůvodněním, že byl podán v rozporu s její vůlí osobou, která k tomu nebyla oprávněna.

Odvolací soud postavil svou konstrukci na skutečnosti, že nezvratitelnost zápisu přeměny do obchodního rejstříku může nastat pouze na základě pravomocného usnesení rejstříkového soudu. Dovolatelky nicméně argumentovaly, že od 1. ledna 2012 žádné ustanovení platného právního

předpisu – oproti ustanovení § 131 odst. 3 písm. c) zákona č. [513/1991](#) Sb. obchodního zákoníku, účinného do 31. prosince 2011 – nevyklučuje nemožnost zrušení pravomocného zápisu přeměny do obchodního rejstříku. Z ustanovení § 57 odst. 1 zákona o přeměnách se naopak zcela zjevně podává, že po zápisu přeměny nelze tento zápis zrušit, a to **bez zřetele** na to, **zda** příslušné usnesení rejstříkového soudu **nabylo právní moci či nikoliv**, přičemž smysl ustanovení § 57 odst. 1 zákona o přeměnách je – v souladu s čl. 22 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2011/35/EU ze dne 5. dubna 2011, o fúzích akciových společností – především ochrana práv třetích osob, nikoliv ochrana společností na přeměně zúčastněných. Dovolatelky následně doplnily, že postup soudu prvního stupně, který rozhodl o dodatečném zrušení „doložky právní moci“ nic nemění na skutečnosti, že účinky fúze již byly založeny.

Právní závěry NSČR

Na tomto základě NSČR jednoznačně – a v souladu s dosavadní judikaturou – dovodil, že základním předpokladem založení účinků přeměny je zápis do obchodního rejstříku, a to bez ohledu na míru možného porušení právních předpisů. Jinými slovy, zápis přeměny do obchodního rejstříku je **právně absolutně nezvratitelný**. Důvody pro uvedený postup NSČR dovodil z požadavku (i) ochrany třetích osob (tj. ochrana není založena primárně ve prospěch zúčastněné společnosti, ale třetích osob), a (ii) právní jistoty a faktické nemožnosti navrácení poměrů dotčených společností do stavu před zápisem přeměny do obchodního rejstříku.

NSČR konečně uzavřel, že *„...případné vady v procesu přeměny (včetně porušení právních předpisů či stanov, jež by mohly vést k **vyshlovení neplatnosti usnesení valné hromady, jímž byla přeměna schválena**) již po zápisu přeměny do obchodního rejstříku nemohou být důvodem pro zrušení tohoto zápisu či vyshlovení neplatnosti usnesení valné hromady...“*

Dopady rozhodnutí NSČR

Jakkoli předmětné rozhodnutí NSČR působí dojmem, že jednoznačně směřuje k ukončení diskuzí ohledně (ne)prolomitelnosti účinků zápisu přeměny do obchodního rejstříku, domnívám se, že toliko potvrzuje dosavadní výkladovou praxi.

Vydeme-li totiž z předpokladu, že výchozí argument představuje princip ochrany třetích osob, a že se NSČR v předmětném rozhodnutí výslovně vyjadřoval (toliko) k vadám usnesení valné hromady, jímž byla přeměna schválena, zůstanou v plné míře zachovány právní závěry o možnosti do jisté míry „prolomit“ účinky a právní vztahy založené přeměnou, pokud uplatňovaná vada souvisí se skutečnostmi, jež nastaly před realizací přeměny, srov. usnesení NSČR sp. zn. 29 Odo 1315/2006, ze dne 24. června 2008. V uvedeném rozhodnutí NSČR umožnil „prolomení“ právního stavu založeného rozdělením společnosti s odkazem na uplatněné vady procesu převodu jmění na jediného společníka, jež předcházelo rozhodnutí o rozdělení společnosti.

Na podkladě uvedeného nicméně zřejmě ustupuje do pozadí argumentační rovina NSČR stran požadavku na zajištění právní jistoty a faktické nemožnosti navrácení poměrů dotčených společností do stavu před zápisem přeměny do obchodního rejstříku

Závěr

Ve světle výše uvedeného se lze úspěšně domnívat, že přístup nastolený NSČR ohledně problematiky neprolomitelnosti právních účinků zápisu přeměny do obchodního rejstříku zůstává nezměněn, a bude nepochybně přenositelný i do prostředí nové právní úpravy.

JUDr. Vladimír Čížek,
advokát

[Schönherr s.r.o.](#)

nám. Republiky 1079/1a
110 00 Praha 1

Tel.: +420 225 996 500

Fax: +420 225 996 555

e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. – jednatele](#)